

Ca-NOSTRA

*** ANY SETÈ.—NÚM. 506 ***

SEMANARI POPULAR

INCA, 4 D'ABRIL DE 1914 ***

LO SERRAL MALLORQUI

Ja se sab que la costa nort de nostra illa, està ocupada per una cadena de muntanyes, dins una amplaria de 14 a 18 kilòmetres.

Aquesta cordillera que s'enten del cap de Formentor fins el cap de Llebeix (illa Dragonera) acaba d'esser motiu d'una memòria, presentada, el 2 de mars qu'acaba de passar, a l'Acadèmia de Ciències de París per Mr. Paul Fallot.

Formentor amb llurs cims dentats: El *Fumat*, *Punta-garbaó*, *Roca blanca*, *Cova badada*, *El Morral*, assembla l'anellada coua d'un xòt, comparada la forma de Mallorca una pell estesa en mitjà de mar.

Els estudis i treballs d'en Fallot han estat per la part de ponent, entre Soller i Andraig, en els punts més pintorescos de la serra; per els llocs més escullits i predilectes dels *touristes*.

Formentor s'enllaça amb Soller mitjansant Tomir (1103 metres), el Puig Roig, Massanella, (1349), el Puig Major (1445) i l'Ofre (1091); els gegants denostres muntanyes, i Andraig s'unex a Soller per l'intermedi de l'Esclop, (927) Galatzó (1024) els baxos de Valldemossa i el Teix (1064).

En altre ocasió, els geòlegs Hermite i Nolau, ja havien senyalat devora Estellencs, entre la costa i el cim de la muntanya l'Esclop, uns 900 metres, les diferents capes de consolidació de les roques, els estrats, per medi dels quals s'estudia l'arquitectura, la construcció tectònica de les muntanyes.

La cronologia geològica considera cinc temps o *Eres* de formació: la fonamental, la primària, la segonaria, la terciaria i la quaternaria. Aquestes *Eres* comprenen varis divisions i subdivisions segons les despulles d'organismes animals avui desapareguts, i segons la

naturaesa de les terres y roques.

Si mos ficsam dins el temps segonari, de qual data ses nostres muntanyes, veurem que hi ha tres castes de terrés: el *triànic*, el *jurànic*, i el *cretàcic*, venguent llavò el temps terciari amb altres quatre sistemes que no cal anomenar; idò be, l'orde de les capes de terra pedres observades en la muntanya de l'Esclop, segons dits geòlegs es: trias inferior, trias superior, jurànic inferior, llavò vèterciari per tornar trias inferior i jurànic, aquesta tornada a capes més antigues, s'atribueix a *les falles*.

En llenguatge geològic una *falla*, és una dislocació de capes; millor dit, és que les capes del terrer per una perturbació qualsevol han llenegat i s'han col·locat a diferents nivells, i vet-aquí una *falla*.

L'estudi molt detingut que fa Mr. Fallot, atribueix en aquesta superposició anormal, una amplitud molt més gran que la que li havien concedit els seus antecessors.

Encara que CA-NOSTRA no tenga pretensions propies d'una revista tècnica, ni científica, hem volgut apuntar aquixa nota per fer veurer que no tots els turistes se dediquen tant sòls a disfrutar los esplèndits panorames de nostra escultural serra; sino que també, els savis se preocupen de fer-hi estudis encaminats al progrés de la geologia històrica, difícil branca de la gran ciència qu'estodia la Terra considerant-la com un ser natural.

M.

CONSEQUENCIA

De l'assassinat del director de «Le Figaro» per la senyore Caillaux, ja hi hâ qui en diu una «execució» i adhuc un «acte de justícia»

Cal remarcar que els que ho diven són partidaris de l'abolició de la pena de mort.

Quant l'apliquen els tribunals.

EN PERIQUET

(Segueix)

CARTA 15.

Pare: Just quatre retxes, escric en lapis... i dins el llit. Ma mare ès anada a Missa amb na Catalineta i en Juan. Jo no combregaré avui... ja no tornaré a combregar. Estic tot sol dins el meu quartet... Divendres passat m'assemblà sentir a Jesús què me repetia: «Pedret ¿vols morir per què ton pare se convertesca?—Si, Senyor, vaig contestar» i li vaig pregar que me fés sufrir molt per espiar els pecats de mon pare.

El decapvespre quan tornava d'escola vaig fer sanc per la boca, l'ondemà també. Vengué el metge i, quan no hi va esser, ma mare s'aferrà a mí besant-me i plorant. Digué an en Juan qu'ofririen una novena de comunions per ma curació...

Pero jo, no vull curar-me; vull anar an el cel per veure al Bon-Jesús i per que mon pare se convertesca. Sufres molt, pero estic ben content de patir com Jesús, i per convertir an els pecadors.

Pare, quan jo siga an el cel, vostè pregàrà per mon pare.

Fins an el cel.

Son fillet que molt l'estima.

Periquet.

CARTA 16

Abrial.

Pare: altre vegada vull conversar un poc... pero ja no puc escriure; en Juan escriu per mi.

Vaig a veure el Bon-Jesús; no's torbarà molt a venir, perque l'sent aquí, dins el meu coret. ¡Qu'estic de content! Quan estic tot sol repetesc el cant de la missió:

Si al cel volem anar
Amb corona de roses,
demunt totes les coses
a Deu hem d'estimar.

Pare, me falta aire, casi no puc alenar, pero mai havia estat tan content.

El senyor Rector ha vengut a veurem i m'ha demanat si era ver que cada dia anava a combregar a una església diferent. Jo li he dit que si, tapant-me el cap amb lo tapai... I per que ho feies, Pedret?—Per donar gust an el Bon Jesú, per creure'l Papa, i... per convertir a mon pare...—Doncs tant ès lo que desitges convertir a ton pare?—Si, senyor, tant que fins i tot he desitjat morir... Llavò se posà a plorar i sortí sense afagir un mot. Jo no vaig gosà a demanar-li què me dugué la Comunió, pero ho demanaré al Bon-Jesús perque le hi digue en lloc meu...

Periquet.

CARTA 17

Pare: m'assembla qu'estic molt millor.... M'haguera estat facil escriurer-li amb lapis, pero en Juan no ha volgut,

El senyor Rector vengué a vorem altre vegada l'ondegà; i me digué «Pedret, t'agradaria molt combregar cada dia?—Si, senyor, molt.—Idò be, jò matex te duré cada dia la sagrada Comunió. Comensarem demà: prega un poc per mi.»

L'ondegà s'entregà molt de matinet. Ma mare havia posat flors per tot; en Juan i na Catalina estaven ajonaiats amb un ciri en sa mà. Mon pare estava molt emocionat; s'ajonaià i m'assemblà que resava *ell també*. El senyor Rector me preparà per la Comunió i llavò m'ajudà a donar gracies i quan digué: «encomanem a Deu a nostros benvolguts pares» vaig mirar a mon pare i vaig veure que amb so mocador se tapava els ulls.

El decapvespre tornà el senyor Rector i me consultà: «Pedret ¿com ho feriem perque els nins combregassen cada dia com tú?—Senyor, fundant una Lliga Eucarística com la del poble d'I... Be, Periquet, ara tot d'una posaré fil a l'aguilla. Encomanem al Bon-Jesús. Demà tornaré i te duré la Comunió.» Ma mare li digué: «Senyor serà massa feina per voste. Al senyor Vicari qu'es jove; li costaria menos pena... No, no, a mí me toca donar bon exemple, contestà; vui que tothom vegi el meu desig d'alimentar l'ànima dels nins com Nostro Senyor Jesucrist i nostre Sant Pare el Papa desitja. Ara si que compreng per que el Senyor mostra llurs preferencies per els «Petitons»

I sortí donant-me un'aferrada per el coll.
Periquet.

CARTA 18.

Pare: Pareix qu'el Bon-Jesús vol donar-me tots els consols abans de morir.

El Senyor Rector ha fundat la Lliga Eucarística, Llavò digué a na Catalineta, que té cinc anys, que'l dijous Sant feria sa primera comunió.

Ara no queda sino mon pare... Li vaig demanar que resás amb mí i ho va fé; resà tot un rosari i la *salve* també. Tal volta se convertirà quan jo ja no siga aquí... però ho vorè desde el cel...he oferit aquest sacrifici a Deu Nostro Senyor.

Pare, ès la darrera vegada que li escric; perque ja no dorm i tosec molt... tota la nit.

Fins que mos vejem an el cel.
Son fillet de l'ànima agrait.

Periquet.

P. D.: En el cel l'encomanaré molt, i també les Lligues Eucarístiques.

(Acabarà)

EN MISTRAL ÈS MORT

DOL

Ès mort Mistral: és mort l'hereu del geni antic i el patriarca de la poesia. Patriarca no sols en terres de Provença, no sols en terres de França, no ja en el conjunt de nacions de saba hel·lènica i sang llatina; no ja en les altres del continent, sinó en totes les que viuen i s'agiten arreu pel món, en el qual, per virtud dels cants del poeta se sabia d'una de gloria, mare de trovadors que, després

d'un son de segles, rompia l'encis com la princesa de la rondalla i esclatava a cantar en la llengua de l'aviador rejuenida per la fortitud de nous accents.

Mistral era Provença i el sol de Provença; Mistral era el passat i l'avenir d'aquella nació que'n fou una amb la nostra i en la qual tingueré el breçol un dels més grans reis que il·lustren la història de Catalunya i si bé Mistral se sentia Francés, mai havia deixat d'escutar la veu de la sang que l'agermanava a nosaltres com a bon fill d'un de aquells troços de terra que semblaven destinats a perpetuar l'imperi romànic dels Pirineus, la partició del qual fou plorada en versos memorables del poeta la mig eval Sicart Margevols:

Ai! Tolosa e Provença
E la terra d'Agença,
Bezers e Carcassei,
Quo vos vi! quo vos vei!

L'ànima de ço que començava a ser aquell imperi no havia mort. Mistral, amb tot i el seu amor a la França, sentia una estreta solidaritat envers Catalunya. I ben segur que la resurrecció de l'imperi romànic dels Pirineus profetitzada pel nostre Maragall en la seva «G'osa» no li hauria pas sabut desplaure del tot.

Mistral era de França, mes ho era de certa manera per mútua adopció, car la llei de natura el feia essencialment provençal. I aquella adopció mútua havia nat espontàniament. Mistral cantà en la seva llengua: França, l'unitaria, vegé en la llengua de Mistral un tresor més a afegir a la seva riquesa, i en comptes de blasmar el poeta, l'acaricià i en compassos de repel·lir-lo, li obrí els braços. Pot dir-se que Mistral s'imposà a la França, i per la França al món entier. I és que els convencionalismes circumstancials de la política, no poden i's contra el fet viu, i és que per davant del raser unificador de la França centralista, s'enlairava el rebrot d'una antiga nacionalitat, portant a l'esperit de les generacions, l'inquietud d'una vida renaixenta. No era la nacionalitat entera que rebrotava, però era la llengua, expressió de l'esperit, llevor de vida nova.

I els que tenien en llurs mans els destins de la França no la volgueren pas destruir aquella llevor. Tal volta presentien en ella la força que podés dur a port, en dies adversos, la nau de l'estat francès.

Mistral era la Provença rediviva en els seus poemes. Ofegar la veu de Mistral no era pas possible; intentar-ho tan sols, hauria estat a la vegada temeritat i crim. Doncs la França aixecà al poeta com era degut i gloria fou de França i gloria fou de la terra tota. Per això la mort del Mistral és un esdeveniment que estremeix el món; per això en el nostre pensament, a l'escriure aquestes ratlles, ens sembla sentir el pensament de mil·lions i mil·lions d'homos que el tenen fixat com nosaltres en el recor de l'hereta mondial de la poesia, per al qual la mort no és altre cosa que'l pas de la immortalitat.

De la «Veu de Catalunya».

TRIBUT DE CONDOL

No he estat mai de la vida a maiano com els excursionistes literaris, ni tinc l'honor de conèixer la viuda de l'home il·lustre, del gran poeta Mistral, del «nou Homer del món en tardanía», com li ha dit el nostre gran poeta del Pi de Formentor i de Melesigeni. Ni menys coneix ningú de sa parentela. Mes jo sé bé aquí em cal, en aquesta hora, oferir mon homenatge de condol. No me n'aniré a la grassa Provença, sinó a la dolça Mallorca. Me n'hi aniré invisible damunt el llom d'un núvol. Els qui viatgen demunt el núvol no pateixen mai de «sea-sickness», ni han de abominar de la companyia absurdà dels vapors de Mallorca: botiguers llençats a la grifolda, dues dames angleses, parelles de nus, petites colles torturades de mallorquins que han vingut a deixar gent per hospitals i clíniques, viatjants de comerç, una cobletista, militars altívols o romàntics—com un que em tocà una vegada de company de viatge i que duia dos verdums—senyores catalanes, grosses; senyores mallorquines, més groses encara; pintors més o menys hirsuts i algun propagandista d'aquests que mossen Alcover califica de socialistellos o republicanings de l'«Aurora» estant. Ah! negligia parlar d'En Weyler, N'Ot de Buen o en Santiago Rusiñol,

El núvol em deixarà dolçament a la reconada d'una platja serena, per allà el «Molinar» de Palma. Em convé, per pendre un «carretó» que em durà als peus de Randa, a la plana dels ametllers innombrables, a Lluchmajor. El carretó donarà voltes per aquells carrers tots iguals que mai he pogut entendre i en deixarà vora d'una casa. Es una casa amiga meva. Hi vaig cada any o cada dos anys. Es la casa d'En Francesc Salvà: el seu crat obre la porta, squell mateix crat que hi ha hagut sempre i que hi haurà sempre. Devant d'aquest crat jo em sento passatger i escolàtic. Entro, però. Miro aquelles parets estacades, amb reproduccions del Prado fetes per en Francesc Salvà, llavors que vivia a Madrid. L'estatge té un flonjor voluptuosa de cosa ben governada i pròspera. Veusquí En Francesc Salvà, aquest home lleial i admirable: s'estava llegint el «Diario de Mallorca». La seva gemada i exquisida amiga té uns cuants cabells d'argent, com una gracia nova. Llurs bells infants deuen ésser per aquí a la vora, però jo demano totduna per Maria Antonia. Ah, Maria Antonia!—I com d'esma, es posen a parlar baix, com si Mistral, com si el mort fos allí.—Ara vindrà: havia d'anar a l'església; (la trista església escorial es de Lluchmajor, el campanar més alt de Mallorca!)—Sí, és clar, penso jo, a pregat per l'ànima del Mistral. Potser dirà un parenstre a Ramón Llull per la pau eterna de Mistral, perque ells dos es trobin en un camí de cel on hi hagi les flors de Mallorca en aquests temps, les argelagues d'or, els aubons, els lliris...

Vé Maria Antonia. Té les paralles tremoloses perque ha plorat. Ens donem la mà. Els seus ulls, els seus ulls tan parladors, tan amistosos, tan obstinats, els veig com darrera un

Ajuntament

Sessió del 3 d'Abril.

Presideix el Sr. Balle. Assisteixen els senyors Alzina, Amer, Capó, Pujol, Tortella i Beltrán.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

S'acorda donar permís al Sr. Bellinfante per fer una modificació al mostrador de la casa de D. Domingo A'zina del carrer de Mesones.

Se llegeix una demanda del Sr. Rector de Santa Magdalena, en que exposa que construeix una escalonada a l'arribada del Oratori i que no havent recaudat llimosnes per cubrir la mitat de la feina ja ieta, suplica una llimosna per les obres, tot recordant a l'Ajuntament que l'Oratori està baix del seu patrnat.

El Consistori se mostra, com sempre, molt gelós dels caudals del Municipi; i n'hi ha que adverteixen que ja es donaren 10.000 pessetes per fer la cisterna uberta a la pedra viva, i que seria sentir un mal procedent; i que, de la mateixa manera, se poria donar per fer les obres del Sacristi y del campanar de Sant Francesc.

A la proposta de donar 50 pessetes els Srs. Fiol i Beltrán manifesten que sempre s'ha de donar 100 pessetes, quedant per resoldre la qüestió del donar.

El Sr. Balle fa llegir al Secretari el Decret que per intel·ligència de nostros conciutadans posam a continuació:

Es important, y, en línies generales, de beneficiosa reforma, el decret que ayer firmó S. M. concediendo auxilios á los Municipios para el abastecimiento de aguas potables.

«El màxim de este auxilio se fija en los projectos se realizará por la direcció de 40.000 pesetas. El estudio y la redacció de Obras públicas cuando se trate de Ayuntamientos que tengan menos de 4.000 vecinos. En otro caso, lo costeará el Ayuntamiento. Y en ambos habrá de recaer la aprobación del ministerio de Fomento, y habrá de preceder información pública.

Cuando las obras no cuesten más de pesetas 80.000, el ministro podrá acordar su ejecución por el Estado siempre que el Ayuntamiento respectivo se comprometa á entregar los terrenos necesarios para las obras y á satisfacer el 50 por 100 de su presupuesto, así como el total exceso que pueda producirse sobre la cifra del presupuesto aprobado durante la realización de las mismas.

El Municipio deberá abonar el 10 por 100 del importe de la certificación semestral de obras ejecutadas. Este pago forzosamente se hará efectivo en el mes siguiente. El 40 por 100 restante se abonará durante un periodo que no exceda de veinte años, á contar de la fecha en que el Estado dé por terminadas las obras.

El exceso de coste sobre la cifra de pesetas 80.000 correrá de cuenta exclusiva del Ayuntamiento.

La subvención de auxilio se abonará cuan-

CA-NOSTRA

do estén las obras conclusas. El Municipio solventará la deuda en un plazo que no excede de veinte años.

Las ventajas de este decreto son exclusivamente para los Municipios y no podrán extenderse á sociedades ni corporación alguna»

El Sr. Balle manifesta que l'Ajuntament d'Inca que tantes vegades ha tractat de la canalització d'aigues i que està en vies de fer obres en aqueix sentit no deu despreciar l'oportunitat per emparar-se en aqueix Decret per tenir l'ajuda del Estat. Per això proposa fer venir a l'enginyer D. Jeroni Massanet, intelligent en coses idràuliques, porque vegi quins projectes convendria fer a la font de la Canaleta, que dençà que l'han desxonjada dona 2000 latras d'aigo diaries.

La proposta del Sr. President és aprovada per unanimitat i no tenen altres asuntos de que tractar dona per terminada la sessió.

Obra nueva

De indiscutible utilidad para servir de librito de texto en Escuelas y Colegios de Instrucción Primaria y para premios en todos los centros instructivos y educativos de la juventud, es la BREVE CARTILLA CÍVICO-MORAL dada a luz por el M. I. SR. D. NADAL GARAU Y ESTRANY, Canónigo Doctoral de la Catedral Basílica de Mallorca. Su mejor recomendación es el siguiente índice de las materias que en ella se exponen y la hacen una verdadera obra de cultura.

INDICE

AL LECTOR.—*Noción de la Cartilla cívico-moral.*

PRIMERA PARTE

El joven en la familia.—La Familia.—Los padres.—Deberes del hijo para con sus padres.—Actos de familia.—Respecto mútuo de los hermanos Respeto a los parientes.—Los dependientes de casa.

SEGUNDA PARTE

El joven en la sociedad.—La Escuela.—La Calle.—Espectáculos públicos.—Arboles y plantas.—La Autoridad.—La bandera nacional.—El trabajo.—La milicia.—El turista.

TERCERA PARTE

Deberes religiosos.—De la Autoridad de la Iglesia.—El templo.—Entereza cristiana.—Como se adquiere la entereza cristiana.—La fiesta del Santo Patrono.—Fiestas religiosas por motivos de carácter general.

CUARTA PARTE

Deberes del joven para consigo.—Elección de carrera ú oficio.—El ahorro.—Cuidado de la salud.

Precio: Un ejemplar encuadrado 0'40 Ptas.

Para pedidos dirigirse a D. Pedro J. Garau y Estrany Director del Colegio de S. Alonso Calle de Montesión, 8.—Palma.

RECORDATORIS de Primera Comunió

MORTUORIS I VOTS RELIGIOSOS

CRAN ASSOLIT D'ESTAMPES

A nostra Llibreria.

Camperes

Poesies: de D. PERE d'ALCANTARA MULET Y REINÉS.

Una pesseta a l'Imprenta de CANO NOSTRA.

Enquadernacions

En nostros tallers ne feim de fortés i ben hermoses.

PRONTITUT I ECONOMIA

CARRÉ DE LA MURTA, 5—INCA.

LOS MAS IMPORTANTES DE LAS BALEARES

GRANDES

ALMACENES

SAN JOSÉ

Ignacio Figuerola

CENTRAL: Brondo, 7, 9 y 11.—Esquina Borne, 118.—PALMA

Sucursales

JAIME II, 59 y 61 esquina VICENTE MUT.

BINISALEM calle TRUCH.

LA PUEBLA calle MAYOR, 58.

INCA, PLAZA DE LA IGLESIA, PALMER.

ASTRERÍA, CAMISERÍA, CONFECCIONES

Equipos para novios=Corbatería=Bisutería=Mercería=Sedería=Lanería=Alfombras=Lencería=Géneros de punto=Cortinajes.

OBJETOS PARA REGALOS ■ PRECIO FIJO

Correspondencia administrativa
IBERICA a Inca: Miquel Duran.